

NÁZEV:

Morfologická variantnost v mluvených a psaných komunikátech žáků 2. stupně základních škol ve středočeské nářeční oblasti

AUTOR:

Pavel Sojka

KATEDRA:

Katedra českého jazyka Pedagogické fakulty v Praze

ŠKOLITEL:

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

ABSTRAKT

V této disertační práci představujeme výsledky dílčího výzkumu morfologické variantnosti v mluvených i psaných projevech žáků 2. stupně základních škol ve středočeské nářeční oblasti. Podnětem je dlouhodobě zaznívající požadavek, aby lingvistický výzkum věnoval pozornost nejen jazyku dospělých, ale i jazyku školní mládeže. Z hlediska lingvistického ověřuje, do jaké míry se v mluvě dětí a mládeže projevují typické tvaroslovné tendence současného českého jazyka, z hlediska pedagogického ověřuje, do jaké míry se ve škole daří naplňovat jeden z důležitých cílů jazykové výchovy, tedy osvojení spisovné podoby národního jazyka. Zkoumaný materiál tvořily tři vzorky: přepisy vyučovacích hodin, nahrávky rozhlasového pořadu a internetové inzeráty. Zjistili jsme, že z hlediska využití spisovného tvarosloví existuje ostrá hranice mezi projevy mluvenými a písemnými, mezi oběma typy mluvených projevů je naopak rozdíl minimální (spisovné prvky jsou jevem občasným, často se navíc mísí s prvky nespisovnými). Zatímco v písemném projevu můžeme konstatovat vědomou snahu o tvaroslovnou spisovnost (vedoucí někdy až ke knižnosti), v mluvených projevech jsme tuto ambici nezaznamenali. Učitelé obecněčeské tvary nekorigovali a až na výjimky spisovnost od žáků nevyžadovali. Celkový obraz tvaroslovné stránky žákovských či dětských projevů je tedy nejednoznačný.

KLÍČOVÁ SLOVA

Obecná čeština, mluvená a psaná čeština, spisovná čeština, morfologie, základní škola